

KALEIDOSKOPIOAK

Maialen Garaigordobil Urkiola

Otxandio

Askotan, zer esan ez dakigunean ere, hitz egiten dugu. Hitz egiten dugu entzunak izateko edo gogoan dugulako soilik, entzunak ez garen arren. Era berean, inork irakurriko ez gaituen zalantzari entzungor eginez, idatzi egiten dugu batzuetan; momentu hartan gogoratu nahi izan genuena ez dezagun ahantzi. Ziurtasunez ez dakit norbaitek irakurriko nauen noizbait ni, zalantzarik gabe dakit ordea, nik zure erosketa zerrenda ere irakurriko nukeela, hozkailuan idatzi duzun ohar laburra edo gurutzegrama batean sartu duzun azken hitza.

Trenetik jaitsi zinen, presaka. Bidaia osoan zehar zu aztertzeke aukera izan nuen, begirada sakon bat, begi-zuloekin, orraztu gabe, bizpahiru eguneko bizarra, beroki zabal bat zeneraman eta erakargarria zinen, oso. Melankolia puntu batekin begiratzen zenuen leihotik, agian tren okerra hartu duzulakoan, duda. Kezkak albo batera utzi eta amore eman duenaren usaina zenuen, bakardadearen zaporea. Bizigabeko ahotsak

geltokira iritsi ginela jakinarazi zuenean zure atzetik irten nintzen eta paper bat erortzen zitzaizula ikusi nuen. Koaderno orri batean, boligrafo beltzez idatziriko suizidio gutun bat. Irakurri eta “ez nau inork maite, bakarrik nago” zioen. Bihotza gelditu zitzaidan, hasieran, bizkortu gero eta zure bila hasi nintzen, jendetza artean, urduritzen ninduten bihotz-taupaden erritmoan korrika eginez zuregana zuzendu, eskua sorbaldan jarri eta arnasestuka esan nizun “nik maiteko zaitut”.

Agian, ez zen horrela izan eta bikote arrunt baten antzera ezagutu ginen, alkohola zainetan Bilboko jaietan. Edo, autobusa noiz helduko den galdetzean elkar begiratu, maitemindu eta autobusera igo beharrean alboko tabernan kafe bat hartzea erabaki genuen. Beharbada, betidanik ikaskideak izan gara eta ez dugu gogoratzen nola ezagutu genuen elkar. Edonola, ziur dakit maite izan zaitudala, zoratzeraino.

Gure maitasun istorioa kostaldean kokatuko dut, eta gogoratuko dut pasiadan joaten ginela, aquariumeraino. Bertako bankuren baten eseri eta zigarro bat pizten zenuen, hankak gurutzatu eta interesantearena eginez. Batzuetan, luze hitz egiten genuen, honetaz eta hartaz, zergatiez eta damutzeaz galdetzen nizun. Isilik ere geratzen ginen eta begietara begiratzen nizun, itsasoa zenuen begirada eta hondoratzeko aukera nuen, zoritxarrez, itotzekoa ere. Uste dut itotzen bukatu dudala. Etxera bidean eskutik heltzen ninduzun,

itzultzeko bide luzeena aukeratzen genuen, presa gabe bizi ginela disfrutatzeko. Orain ere etxera bide beretik itzultzen naiz. Lo geratzen ginen telebistari begira, gehienetan telebista itzalia egoten zen arren eta lo hartu baino lehen muxu ematen zenidan, nik esna agoantatzen nuen, muxuaren zain.

Goizetan leiho ondoan esertzen zinen, zigarro bat erretzera eta zure koaderno gorrian idazten zenuen, batzuetan letra fin eta elegantez, zirriborroka bestetan, zure buruarekin haserretzen zinenean. Noizbait galdetu nizun zer idazten zenuen eta “gauzak” erantzun zenidan. Sarritan etxetik joaten zinen eta luze ematen zenuen kanpoan. Behin galdetu nizun non ibiltzen zinen eta “kalean” erantzun zenidan.

Noizbait galdetu izan nion nire buruari zerk biratzen zituen jendearen begiradak gugana, zerk sortzen zituen txutxu-mutxuak bizilagunetan. Baina, ez nion erantzunik aurkitu eta ez zitzaidan inporta. Entzun izan nuen ere elkar ezagutu baino lehen drogadiktoa zinela eta nik ez omen nekiela ezer. Egia zen, nik ez nekien, ez nizun inoiz galdetu eta jakin-minik ere ez nuen. Hala ere, gizakia kurioa da izatez eta behin kontu handiz mesanotxeko lehen tiraderan gordetzen zenuen koaderno gorria irakurtzera ausartu nintzen.

Urriko asteazken gau bat izango zen hura. Zorionez, ez dut detaile guztiekin gogoratzen, ezin izango nukeelako horrekin bizi. Gure atari aurrean aparkatu zuen ambulanzia baten sirena hotsak

auzokoak esnatu zituen, goizeko laurak izango ziren Asun susto batez esnatu eta ohetik leihora salto batez hurbildu zenean. Eraikineko mesanotxeetako argiak banan-banan piztu ziren erizainek eskaileretatik behera eramaten zintuzten bitartean, ia konorte gabe zinela. Beroki zabal bat jantzi nuen pijamaren gainetik, agian trenean zeraman bera, eta ospitalerantz abiatu ginen. Hurrengo orduetan gertaturikoa ahazturik dut guztiz, asmatu nezakeen, egia gertaera hipotetikoen artean nahastuz, baina ez zen ezagutu ginenekoa bezain polita izango.

Luze egin zitzaizkidan ospitaleko egunak, oso. Luze egin zitzaidan ohera zu gabe sartu nintzen lehen gaua eta ez nuen lorik egin, beharbada, zure lotaratzeko muxuaren zain geratu nintzelako. Eskaileratan bizilagunekin elkartzen nintzenean zugatik galdetzen ninduten. Nik pentsatzen nuen nabariak zirela nire begi zuloak, orraztu gabeko ileak eta esateko beharrik ez zegoela. Behin erantzuteari utzi nion, behintzat benetan axola ez zitzaienei.

Negar egiten nuen, asko, disimulu gabe eta behar nuen guztietan. Begiak makilatzen nituen eta negar egiten nuen ispilu aurrean, errimela korritzen zitzaidan bitartean, norbaiti –neure buruari bederen– erakusteko nire mina zein handia zen.

Oihu egiteko beharra izan nuen behin eta kalera irten nintzen, etxeko zapatiletan. Zurriolako paseora joan nintzen, barandari gogoz heldu eta

garrasika hasi, negar batean bukatzeko, barnean neraman samina, bakardadea, beldurra eta egonezina txilioka baino baretuko ez balira bezala. Jendeak harridura eta izu aurpegia jartzen zuen nire oihu bakoitzean eta halako batean emakume bat hurbildu zitzaidan lasaitzeko eskatuz eta laguntzarik behar nuen ihardetsiz. Ez nion erantzun eta garrasika jarraitu nuen, eztarria urratu zitzaidan arte. Uste dut udaltzainek eraman nindutela etxera.

Gogoan dut zaparrada osteko azken euri tantek esnatu eta etxeko isiltasun hark amorratu ninduela. Leiho ondora zuzendu nuen begirada, oraindik ere makarrak kendu gabe eta zure azken zigarroaren mutxikinak hor jarraitzen zuela ikusi nuen, itzali gabe, kea zeriola. Pentsatzen dut kontatu dudala jada zure oharrak irakurri nituela inoiz, egun hartan lehen aldiz. Leiho ondoan eseri nintzen zuk egingo zenukeen bezala eta azkenengoz idatzi zenuenaren datari erreparatu nion, urriak 11. Aste batzuk iragan ziren ordutik, gehiegi. Eternitate oso bat eman nuen irakurtzen eta labur egin zitzaidan. Nahiz eta koaderno hori irakurri dudan aldien kontua galdu, ez naiz nekatzen. Sarritan, irakurtzen jarri eta ezin dut gelditu, eta, hala ere, ez nuke jakingo hitzez deskribatzen bertan esaten duzuna.

Errealitateak huts egin zigun eta ihes egitea erabaki zenuen. Ihesi joan zinen leihotik bera datozen tanten erritmoan, hortentsia batzuen artean galdu zinen, irakiten duen kafe baten kearen erritmoko dantzaz, itsas

ertzean sartzen den eguzki izpien argiei jarraika. Askatasuna bihurtu zenuen muga eta hegoak moztu zenituen teilatutik salto egin aurretik. Ispilu aurrean biluztu eta dantza egin zenuen, ahitu arte, zure burua zenbat maite duzun sentitzeko. Kaleidoskopio batekin hasi zinen mundua ikusten, itsusiegia delako bestela.

Zure liburuen artean miatzen hasi nintzen, zuk idatziriko edozer irakurtzeak sortzen zidan endorfinaren bila. Aseezin sentitu nintzen, paper eta liburu guzti horien artean dantzan, ezin gelditu. Kaos guzti horren erdian, ateko txirrinak errealitatera itzuli ninduen eta korridorean zehar, botata zeuden orri guztiak nire oin hutsekin zapaltzen nituen bitartean, ateraino zuzendu nintzen. Atea ireki nuen eta honen atzean zu zinen. Zu zinen inoiz baino ederrago, zu zinen zure osotasunean, zu zinen niri begira, nire ate atzean, denbora horretan guztian hor egon bazina bezala, nik atea irekiko zain.

Uste dut etxeko nahasteak eta zure testuak irakurri izanak pixka bat haserretu zintuela eta horregatik ez zenuela gehiago idatzi, nik behintzat ez dut idatzi berririk aurkitu zure gauzen artean. Gogoan dut ere agertu eta hurrengo egunak ohean eman genituela, elkar askatu ezinik, batak bestea zaintzen eta hizketan. Berba asko egin genuen, ahoak lehortu, ordulariak aspertu eta lo geratu arte, eta ez zen nahikoa izan. Irratikaseta-ekin eraikinaren teilatura igo ginen horietako gau baten eta eguzkia irten arte egin genuen dantza. Inoiz baino alaiago zinen, inoiz baino

biziago. Ospakizunik ez zegoen arren, xanpaina botila bat ireki zenuen eta zeruari begira mozkortu ginen. Sinetsiko nuke ilargiak ere gure inbidia sentitu zuela gau hartan.

–Asun! Asun! Entzun al zenitun atzo oihuak ta dantzak?

–Entzungo ez nitun ba Bego, neska hau ez do ondo, ez do ondo –Asunek elkarrizketa luzerako zihoala ikusirik Eroskiko poltsak askatu eta kontu handiz oinen parean utzi zituen.

–Hasieratik kusten zitzaion begirada arraroa, baina beno, ez do inor itxuragatik juzgatu beharrik ta...

–Itxura bakarrik balitz! Ezetz, ezetz, askotan entzuut nik bakarrik hizketan eh, edo egunon esan ta erantzunik re ez!

–Niri atzo beldurra ta dena eman zian, bera bakarrik teilatura igo eta hor eon da gau osoa, mozkortzen ta zarataka, entzerratzeko moduan do –esan zuen Begok, ogi barra besapean estutzen zuelarik.

–Egunen baten eraikinari su mango dio agian ta guztiok bertan erreko gaitu.

–Auskalo! Eta Asun, ta zer sanber nizun... Jakin al tzu zuk ezer ospitalera eraman zuten bere nobio horretaz?

Ospitaletik irtetean, erretzen hasi zinen berriro eta tabako gabe geratu zinen baten etxe azpiko tabernara jaitsi ginen eroatera. Bide batez, kafe huts bat hartu genuen bertan. Leporaino kargatua zetorren saltzaile bat hurbildu zitzaigun eta zuk kaleidoskopio bat erosi zenion. Nik harengatik galdetu nizun eta, penagatik, eskaini zizun lehen jostailua hartu zeniola erantzun zenidan.

Amak deitu zidan egunekoa dut zure azken oroitzapena. Etxeko telefonoak esnatu gintuen. Sukaldera abiatu nintzen pausoak oker emanez, oraindik erdi lo nintzela eta amaren ahotsak harritu ninduen “*Maitia, zer moduz?*” denbora zen hitz egiten ez genuela. Elkarrizketa bat hasteko egiten den ohiko galdera zela suposatu nuen eta garrantzirik eman gabe erantzun nion Baina amak nire sentimendu eta aldarteaz galdetzen jarraitu zuen, interes handia jarritz. Aulki bat hartu eta eseri egin nintzen, amak bakarrizketaren aria hartu eta askatzera ez zihoala sumatu nuenean “*badakit oso gogorra dela, baina jakingo duzu aurrera egiten, gainditu... ez, gainditu ez delako inoiz gainditzen...*”. Kezkatzen hasi eta urduritu egin nintzen, mahai gainean jarri ohi nuen lorontzia konturatu gabe lurrera botaz. Sukaldera sartu zinen orduan, begiak igurtziz makarrak kendu zenituen eta hautsitako lorontziaren kristalak batzeari ekin zenion. Amak elkarrizketara itzuli ninduen orduan:

–Anne, hor zaude?

–Bai ama, barkatu, konturatu gabe lorontzi bat hautsi zait.

–Ene, ene... Maitia nahi al dituzu egun batzuk gure etxean igaro? On egingo dizu konpainiak eta oroitzapenez betea egongo den etxe horretatik irteteak ere.

–Baina ama, zer diozu? Ez dakit zertaz ari zaren ere, ni ondo nago, oso ondo.

Ama orduan segundo batzuek isilik geratu zen, hurrengo zetorrena esateko era egokia bilatzen zuen bitartean.

–Anne, ez al dakizu ezer? Esan ziguten ospitalean ez zenuela telefonorik hartzen baina suposatzen genuen jakingo zenuela. Maitia, Kepa bart gauean hil da.

Momentu hartan, barrutik apurtu nintzen (ninduzun). Aurrean zintudan, zuzen niri begira eta ikusi ahal izan nuen nola egin zizun alde begietako dirdirak, astiro-astiro, itzali arte. Biratu eta pauso geldoak emanez, aterantz zuzendu zinen, agur ere esan gabe, “pum” atea itxi zen.

Mugitu gabe eman nituen minutuak, orduak, egunak, leku berean, ezer egin, pentsatu edo sentitu gabe, zain, ez dakidan arren zeri. Ama etorri zen bila, amak deitu zion psikologoari, amak egin zuen dena, baina amak ez dit inoiz galdetu zer gertatzen zaidan. Nik, ordea gauza asko ditut galdetzeko, badakidan arren, erantzunik ez dagoela. Hutsune handi bat sentitzen dut, inoiz beteko ez dena. Esango nuke lorategi bat hasi zaidala barnean, sasiz betea.

Psikologoak zuri idaztea “ariketa interesgarria” dela esan dit.